

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Koulutusjärjestelmän kyky vastata jatkuvan oppimisen haasteisiin äkillisissä rakennemuutostilanteissa

Julkistamiswebinaarin aineistot

30.3.2022

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Tilaisuuden avaus

Johtaja Harri Peltoniemi, Karvi

Arvioinnin tausta

- **Arvioinnin tehtävänä oli arvioida koulutusjärjestelmän kykyä vastata jatkuvan oppimisen haasteisiin äkillisissä rakennemuutostilanteissa.**
- **Arviointi oli osa Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) Koulutuksen arviointisuunnitelmaa vuosille 2020-2023.**
- **Arviointi kohdistui ammatilliseen koulutukseen ja korkeakoulutukseen.**

Arviointikysymykset

- 1. Miten ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen jatkuvan oppimisen palvelut ja osaamisen kehittämisen palvelut toimivat äkillisissä rakennemuutostilanteissa?**
 - 2. Miten korkeakoulujen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien jatkuvan oppimisen palvelut ja osaamisen kehittämispalvelut vastaavat työikäisen väestön osaamisen kehittämisen tarpeisiin äkillisissä rakennemuutoksissa?**
 - 3. Mitkä tekijät edistävät ja estävät työ- ja elinkeinoelämän ja yksilöiden osaamistarpeisiin vastaamista äkillisissä rakennemuutostilanteissa?**
 - 4. Millaisia piirteitä toimivilla jatkuvan oppimisen kehittämispalveluilla on?**
- Lisäksi arvioinnissa oli tarkennettuja arviointikysymyksiä koulutusorganisaatioiden, työnantajien, yksittäisten henkilöiden ja ohjausjärjestelmän tasoille.**

Arviointiryhmä

- **Hallituksen puheenjohtaja Irma Hirsjärvi, Työttömien keskusjärjestö ry**
- **Vanhempi neuvonantaja Tapio Huttula, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra**
- **Toimitusjohtaja Pasi Kankare, ammattiopisto Careeria**
- **Opiskelija Iivari Korkala; Osku ry 31.12.2020 saakka ja opiskelija Juho Malinen (18.3.2021) alkaen**
- **Opiskelija Olivia Löytänen, Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOK ry**
- **Aluekehitysjohtaja Päivi Myllykangas, Pirkanmaan liitto (31.1.2022 asti)**
- **Johtaja Maire Mäki, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto**
- **Rehtori Åsa Stenbacka, ammattiopisto Vamia**
- **Vararehtori Petri Suomala, Aalto-yliopisto**

Karvi

- **Tarja Frisk, Kati Isoaho, Risto Hietala**

Ohjelma

9.15–10.30 Arvioinnin johtopäätökset ja kehittämissuositukset

Arvioinnin johtopäätökset

Kati Isoaho, Risto Hietala, Karvi

Resultaten av den svenskspråkiga och tvåspråkiga utbildningen

Åsa Stenbacka, rektor, Vamia

Arvioinnin kehittämissuositukset

Arviointiryhmän jäsenet

Pasi Kankare, toimitusjohtaja, Careeria

Olivia Löytänen, toiminnanjohtaja, O'Diako

Maire Mäki, johtaja, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto

Petri Suomala, vararehtori, Aalto-yliopisto

10.30–10.40

Tauko

10.40–11.10 Näkökulmia arvioinnin johtopäätöksistä ja kehittämissuosituksista

Yksittäisen ihmisen paikka nopean rakennemuutoksen koulutustarjonnassa

Irma Hirsjärvi, hallituksen puheenjohtaja, Työttömien keskusjärjestö ry

Työnantajat arvioinnin johtopäätöksissä ja kehittämissuosituksissa

Tapio Huttula, vanhempi neuvonantaja Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra

Alueellinen yhteistyö arvioinnin johtopäätöksissä ja suosituksissa

Päivi Myllykangas, aluekehitysjohtaja (31.1.2022 saakka), KTT, Senior Partner, Trimmi-Inspire Oy

11.10–12.05 Miten jatkuvan oppimisen järjestelmää pitäisi kehittää äkillisiin rakennemuutoksiin vastaamiseksi?

Ohjattu keskustelu

* *Veli-Matti Lamppu, toimitusjohtaja, AMKE ry*

* *Ida Mielityinen, toiminnanjohtaja, Arene ry*

* *Tapio Määttä, akateeminen rehtori, Unifi ry*

* *Krista Paavola, erityisasiantuntija,*

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus

* *Marja Vartiainen, koulutusasioiden asiantuntija,*

Suomen Yrittäjät

12.05–12.15 Loppusanat

Tarja Frisk ja Kati Isoaho, Karvi

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Arvioinnin keskeisiä johtopäätöksiä

Kati Isoaho ja Risto Hietala, Karvi
30.3.2022

”Koulutusjärjestelmän kyky vastata jatkuvan oppimisen haasteisiin äkillisissä rakennemuutostilanteissa”

TOISIN SANOEN

Miten ammatillisen koulutuksen järjestäjät, korkeakoulut, ohjaustoimijat, työnantajat, viranomaiset ja sidosryhmät toimivat yhdessä, kun työntekijöitä irtisanotaan kerralla paljon tai tarvitaan runsaasti lisää eri toimialoilla?

Tiivistyksiä, yksityiskohtia ja suosituksia

1. Raportti on laaja.
2. Lukuun 4 on koottu omaksi osiokseen **Hyvin varautuneen koulutusorganisaation piirteet** ja **Hyvin toimivan koulutuspalvelun piirteet** äkillisissä rakennemuutostilanteissa.
3. Jokaisessa pääluvussa 6 - 10 on alussa koottuna **teeman keskeiset johtopäätökset**.
4. Luvussa 11 vastataan arviointikysymyksiin ja esitetään **koko arviointia koskevat johtopäätökset**.
5. Luvussa 12 esitetään eri toimijaryhmille suunnatut **kehittämissuosituks**

Arvioinnissa oli mukana laaja joukko toimijoita

Suunnitteluvaiheen haastattelut

- Viranomaisten ja sidosryhmien kuulemiset arvioinnin teeman täsmentämiseksi

Arviointiryhmä

- Asiantuntemusta molemmilta koulutusasteilta, jatkuvasta oppimisesta, työvoimahallinnosta, aluekehittämisestä ja työttömyyskysymyksistä + opiskelijaedustus

Itsearviointikysely

- Ammatillisen koulutuksen järjestäjät (N = 108)
- Korkeakoulut (N = 34)

Puunjalostusteollisuuden ja akkuteollisuuden rakennemuutokseen liittyvien toimijoiden haastattelut

- 59 eri organisaatiota
- 89 haastateltavaa

”Sitä ei voi ylittää, sitä ei voi alittaa. Siispä täytyy mennä läpi!”

Työmarkkinoiden äkillisistä rakennemuutoksista on tullut normaali tila, joka koskettaa suurta osaa ammatillisen koulutuksen järjestäjistä ja korkeakouluista.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjistä noin puolella on jo kokemusta koulutuspalveluiden toteuttamisesta työelämän nopeissa muutostilanteissa.

Korkeakouluista noin kahdeksalla kymmenestä on jo kokemusta koulutuspalveluiden toteuttamisesta työelämän nopeissa muutostilanteissa.

Jäävuoren huipulta

Koulutusjärjestelmän kyky vastata jatkuvan oppimisen haasteisiin negatiivisissa rakennemuutostilanteissa on melko hyvä.

Koulutusjärjestelmän kyky vastata jatkuvan oppimisen haasteisiin positiivisissa rakennemuutostilanteissa on tyydyttävä.

Kun pelkkä koulutusjärjestelmä ei riitä

Negatiivisissa rakennemuutostilanteissa työ- ja elinkeinoministeriön koordinoima ÄRM-prosessi rahoituksineen muodostaa alueelliselle yhteistyölle kehyksen. Tilanteisiin on vakiintuneita alueellisia malleja kuntien, työnantajien, koulutusorganisaatioiden, TE-toimistojen ja ELY-keskusten yhteistyölle.

Positiivisten rakennemuutosten hoitamiseksi on jo hyviä esimerkkejä toimintamalleista, mutta ne ovat vakiintumattomia ja edellyttävät kehittämistä. Positiivisilla rakennemuutoksilla ei ole vastaavaa kansallista toimintamallia kuin negatiivisilla rakennemuutoksilla, joissa valtioneuvoston päätöksellä voidaan ohjata rahoitusta tietyn alueen kehittämiseksi rakennemuutostilanteessa.

Ennakointitiedon käytettävyys on kansallinen ja alueellinen kehittämiskohde.

Nykyinen ennakointitieto ei tue riittävästi ammatillisen koulutuksen järjestäjiä ja korkeakouluja työikäisen väestön koulutustarjonnan ja koulutuspalveluiden suunnittelussa.

Jäävuoren huipulta

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen kyky vastata jatkuvan oppimisen haasteisiin äkillisissä rakennemuutostilanteissa on keskimäärin hyvä.

Kyvyssä on kuitenkin vaihtelua koulutusasteiden ja koulutusorganisaatioiden eri toimintojen välillä. Myös AVI-alueiden välillä on vaihtelua.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen vahvuuksia

- Työikäiselle väestölle suunnattujen koulutuspalveluiden parantaminen näkyy organisaatioiden strategioissa.
- Ammattien ja alojen osaamistarpeiden seuraamista tehdään osana ennakointia.
- Yhteistyötahot – kuten työnantajat – nähdään laajalti hyödyllisinä koulutusten suunnittelussa.
- Yksittäisten henkilöiden tarpeisiin vastataan esimerkiksi joustavilla hakeutumismenettelyillä ja opintojärjestelyillä.
- Palautetietoa hyödynnetään työikäiselle väestölle suunnattujen koulutusten kehittämisessä.

... ja kehittämiskohteita

- **Ennakoinnin kytkös laatujärjestelmiin koulutusorganisaatioiden toiminnassa edellyttää kehittämistä.**
- **Tietojohtaminen osana työikäisen väestön koulutuspalveluiden suunnittelua edellyttää kehittämistä.**
- **Yhteistyötä koulutuspalveluiden toteuttamisessa erityisesti työnantajien kanssa pitää lisätä.**
- **Työikäisen väestön koulutuspalveluiden kehittämisosaamista pitää vahvistaa (ammattillisen koulutuksen järjestäjät)**
- **Henkilöstön rekrytointia työelämän nopeissa muutostilanteissa pitää kehittää esimerkiksi korkeakoulujen yhteistyönä (korkeakoulutus)**

Rahoitus jakaa näkemyksiä

Työikäiselle väestölle äkillisissä rakennemuutostilanteissa suunnattavien koulutusten rahoittamisesta ei ole riittävää kansallista yhteisymmärrystä opetus- ja kulttuuriministeriön, työnantajien sekä ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen kesken.

Tämä heikentää joissain tapauksissa ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen sekä koko koulutusjärjestelmän kykyä toimia äkillisissä rakennemuutostilanteissa.

Koulutusjärjestelmän ulkoisia haasteita

Työvoiman tarpeen alueellisesta vähentymisestä on usein vaikea saada tietoa etukäteen. Tämä haastaa ammatillisen koulutuksen järjestäjiä ja korkeakouluja. Ajoittain toiveet koulutusorganisaatioiden reagointinopeudesta voivat olla ylimitoitettuja.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut eivät voi suoraan vaikuttaa siihen, millaisia toimeentulon tukimuotoja työikäisille aikuisille on tarjolla tai miten eri viranomaiset tulkitsevat säädöksiä toimeentuloon liittyviä päätöksiä tehdessään.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Työelämän muutokseen hyvin varautuneen koulutusorganisaation piirteitä

Jokainen tyyllään!

- Työelämän muutoksiin hyvin varautuneet ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut ovat käyneet lävitse oman organisaationsa ja toimintaympäristönsä erityispiirteet sen arvioimiseksi, millaista varautumista ja kehittämistoimia äkillisissä rakennemuutoksissa toimiminen edellyttää.
- Työelämän muutoksiin hyvin varautuneet ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut ovat sisällyttäneet strategiaansa työikäisen väestön koulutuspalveluiden kehittämisen ja valmiuden toimia työelämän nopeissa muutostilanteissa.
- Työelämän muutoksiin hyvin varautuneet ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut varautuvat myös budjettirahoituksellaan työelämän nopeisiin muutostilanteisiin

Yhteistyö on keskiössä

- Työelämän muutoksiin hyvin varautuneet ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut osaavat rakentaa työelämän nopeissa muutostilanteissa tarvittavia verkostoja ja toimia niissä taitavasti yhteisten tavoitteiden edistämiseksi. Verkostoissa toimiminen on hyvin varautuneilla koulutusorganisaatioilla huomioitu johtamisen rakenteissa.
- Työelämän muutoksiin hyvin varautuneilla ammatillisen koulutuksen järjestäjillä ja korkeakouluilla on organisaatiossaan selkeät rakenteet ja vastuut yhteistyölle työelämäkumppanien kanssa toimimiseksi. Äkillisten rakennemuutostilanteiden ja työelämän nopeiden muutostilanteiden hoitamiselle on nimetyt yhteyshenkilöt.

Työelämäyhteyksiä ja joustavaa suunnittelua

- Työelämän muutoksiin hyvin varautuneet ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut huolehtivat **koulutuksen työelämäyhteyksistä** äkillisissä rakennemuutostilanteissa ja työelämän nopeissa muutostilanteissa tarjottavissa koulutuksissa.
- Työelämän muutoksiin hyvin varautuneiden ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen opetussuunnitelmatyön ja opetuksen suunnittelun prosesseissa ja -ohjeissa on huomioitu **koulutuksen skaalattavuus** äkillisissä rakennemuutostilanteissa

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Toimivan työikäisen väestön koulutuspalvelun piirteitä

Työnantajien näkökulmasta

- Toimiva koulutuspalvelu perustuu **työnantajien tarpeiden** tunnistamiseen.
- Toimivassa koulutuspalvelussa **koulutusmuodot, opetusmenetelmät sekä opiskelun aika ja paikka** muotoillaan sellaisiksi, että työssäkävillä työikäiseen väestöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus opiskella.
- Toimivassa työikäiselle väestölle suunnatussa koulutuspalvelussa **hyödynnetään alueellisesti ja koulutusalaakohtaisesti eri koulutusorganisaatioiden osaamista ja koulutuspalveluja**. Tällä varmistetaan työnantajien tarpeiden huomiointia.

Yksittäisten henkilöiden näkökulmasta

- Toimivissa koulutuspalveluissa huolehditaan siitä, että työikäisellä väestöllä on työn ja koulutuksen nivelkohdissa saatavilla **ohjauspalveluja ja tietoa opintojen rahoittamisesta**.
- Toimivassa koulutuspalvelussa tunnistetaan työikäisen väestön osaamisen kehittämisen tarpeet. **Työikäisellä väestöllä on monenlaisia tavoitteita ja tarpeita osaamisen kehittämiseksi**. Osa hakee täydennystä osaamiseensa, osa tarvitsee uutta osaamista työllistymistä varten ja osalla on tavoitteena alanvaihto.
- Toimivissa koulutuspalveluissa yksittäisten henkilöiden on mahdollista hakeutua opintoihin jatkuvasti ja joustavasti.
- Toimivissa työikäiselle väestölle suunnatuissa koulutuspalveluissa otetaan huomioon opiskelijoiden **erilaiset lähtötasot** ja valmiudet opiskeluun sekä **aiemmin hankittu osaaminen**.
- Toimiva koulutuspalvelu **parantaa työllistymismahdollisuuksia** ja johtaa uudelleentyöllistymiseen.

NATIONELLA CENTRET FÖR
UTBILDNINGSAUTVÄRDERING

Resultaten av den svenskspråkiga och tvåspråkiga utbildningen

Åsa Stenbacka, Rektor, Vamia
Medlem av NCU utvärderingsgrupp

Erfarenheter av snabba förändringar i arbetslivet

	Svenska	Tvåspråkiga
Anordnare av yrkesutbildning, har erfarenhet	2	5
Anordnare av yrkesutbildning, har inte erfarenhet	3	1
Högskolor, har erfarenhet	3	3
Högskolor, har inte erfarenhet	1	0

Självutvärderingens resultat

Resultaten av självutvärderingen bland svenska och tvåspråkiga yrkesutbildningsanordnare och högskolor visar, att förmågan att svara på den kontinuerliga inläringens utmaningarna vid plötsliga strukturförändringar, varierar på utbildningsnivåerna.

På båda utbildningsnivåerna finns utbildningsanordnare både på nivåerna har påbörjats och utvecklande.

Geografiska områdets betydelse

De svenskspråkiga utbildningsanordnarna finns i huvudsak placerade inom samma geografiska område.

Det är möjligt, att detta påverkar beredskapen vid när plötsliga strukturförändringssituationer uppstår tex. konkurens om samarbetspartners o möjligheter att erbjuda utbildningstjänster vid plötsliga strukturförändringar.

Svenska språkets betydelse och påverkan

Utgående från enkäten ansåg en del av de svenskspråkiga utbildningsanordnarna det viktigt att ansvaret för att anordna utbildning hålls enligt undervisningsspråket.

Utgående från de svenskspråkiga och tvåspråkiga utbildningsarrangörerna svar framgick inte en tydlig arbetsfördelning mellan svenskspråkiga och tvåspråkiga utbildningsarrangörer.

Den tillgängliga informationen vid planering av utbildningstjänster för arbetsföra vuxna betjänar varierande de svenskspråkiga och tvåspråkiga aktörerna – en del uppskattade användbarheten som god, andra som svag.

Prognostisering- o annan information som svenskspråkiga utbildningsaktörer har nytta av då annan utbildning skall planeras bör utvecklas och är ett klart utvecklingsområde.

Utvärderingsgruppen ansåg, att plötsliga strukturförändringar i arbetslivet inte begränsas i första hand till språk, utan de är mera regionala eller branschvisa.

Vid plötsliga strukturförändringar behöver utbildningsanordnarna samarbeta över språkgränserna med arbetsgivarna, andra utbildningsanordnare och andra aktörer.

Högskolornas utmaningar

Utmaningen för högskolorna är att hitta en balans mellan kraven i språklagen och den ökande engelskspråkiga undervisningen, då man planerar och förverkligar undervisning för den arbetsföra befolkningen i samband med arbetslivets snabba förändringssituationer.

Engelska språket används allt oftare som undervisningsspråk i yrkeshögskolor och universitet, speciellt vid studier som leder till högre högskoleexamen och högre yrkeshögskoleexamen. Tvåspråkiga högskolor fungerar i praktiken på tre språk.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Arvioinnin kehittämissuosituksset eri toimijaryhmille

Pasi Kankare, Olivia Löytänen, Maire Mäki,
Petri Suomala
Arviointiryhmän jäsenet

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Opetus- ja kulttuuriministeriölle suunnatut kehittämissuosituksset

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

1. Tulevissa ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen uudistuksissa tulee varmistaa, että jatkuvan oppimisen ja äkillisten rakennemuutosten näkökulmat huomioidaan riittäväällä tavalla.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

2. Opetus- ja kulttuuriministeriön tulisi varmistaa työ- ja elinkeinoministeriön kanssa, että jatkuvan oppimisen järjestelmän kehittäminen jatkuu yli hallituskausien.

3. Opetus- ja kulttuuriministeriön on yhteistyössä Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen, ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen kanssa pyrittävä nykyistä vahvempaan yhteiseen näkemykseen siitä, millaisilla rahoitusmuodoilla vastataan äkillisissä rakennemuutostilanteissa esille tuleviin jatkuvan oppimisen koulutustarpeisiin.

4. Tiedolla johtamista tulee kehittää erityisesti hankerahoituksen ohjauksessa siten, että alueilla voidaan kohdentaa rahoitusta alueen tarpeisiin nopeissa muutostilanteissa. Rahoituskriteerien tulee mahdollistaa alueellisten tarpeiden huomiointi.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

5. Opetus- ja kulttuuriministeriön on tarpeen selvittää, onko äkillisissä rakennemuutostilanteissa mahdollista jakaa nopeasti harkinnanvaraista rahoitusta jatkuvan oppimisen palvelujen tuottamiseksi.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

6. Pienten osaamiskokonaisuuksien rahoitusta on vahvistettava siten, että ammatillisen koulutuksen järjestäjillä ja korkeakouluilla on hyvät mahdollisuudet vastata lyhytkestoisiin ja nopeasti ilmeneviin työikäisen väestön koulutustarpeisiin.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Työ- ja elinkeinoministeriölle suunnatut kehittämissuosituksset

7. Positiivisiin äkillisiin rakennemuutoksiin on kehitettävä omia alueellisia toimintamalleja yhteistyössä Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen, muiden ministeriöiden, koulutusorganisaatioiden, kuntien, kuntien elinkeinotoimijoiden, ELY-keskusten, TE-toimistojen, maakuntaliittojen, työnantajien, Business Finlandin ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Jatkuvaan oppimiseen liittyvää tiedolla johtamisen prosessia on tarpeen kehittää.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Opetushallitukselle sekä Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskukselle suunnatut kehittämissuosituks

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

8. Opetushallituksen yhteyteen perustetun Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen on tärkeää panostaa toimintansa alussa sellaisten tiedontuotannon ja yhteistyömallien luomiseen, joilla edistetään tilannekuvien muodostamista äkillisissä rakennemuutostilanteissa sekä alueellisesti että kansallisesti.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

9. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoittamissa koulutuksissa on tarpeen varautua rahoittamaan äkillisistä rakennemuutostilanteista aiheutuvia osaamisen kehittämisen tarpeita.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

10. Työikäisen väestön koulutustarpeita koskevan ennakointitiedon saatavuutta ja käytettävyyttä on parannettava. Lisäksi tietoa on tarpeen jakaa nykyistä tehokkaammin eri toimijoiden kesken.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

11. Työikäisille aikuisväestölle suunnattujen koulutuspalvelujen vaikuttavuutta on tarpeen arvioida nykyistä laajemmin ja systemaattisemmin. Keskeistä on työllistymisvaikutusten arviointi.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

12. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen tulisi kehittää toimintamalli ja indikaattoreita aikuisten koulutuspalvelujen tiedolla johtamiseen yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Palvelukeskuksen on tärkeää varmistaa, että nykyisin käytettävät indikaattorit tukevat alueellista työikäisen väestön tarpeiden seuraamista ja kartoittamista.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ammatillisen koulutuksen järjestäjille ja korkeakouluille suunnatut kehittämissuosituksset

13. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen on tärkeää arvioida oman organisaationsa ja toimintaympäristönsä erityispiirteet ja määritellä, millaista varautumista ja kehittämistoimia äkillisissä rakennemuutoksissa toimiminen niiltä edellyttää.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

14. Korkeakoulujen ja työnantajien välistä vuorovaikutusta on tarpeen vahvistaa työikäiselle väestölle suunnattujen koulutuspalvelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

15. Koulutusorganisaatioiden on tärkeää vahvistaa rooliaan työelämän kehittäjinä äkillisissä rakennemuutostilanteissa. Yhteistyötä eri koulutusasteiden välillä on tarpeen lisätä ja laajentaa.

16. Työelämän nopeissa muutostilanteissa koulutuspalveluita toteuttaneiden ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen on tärkeää jakaa muille koulutusorganisaatioille toimiviksi osoittautuneita toimintamallejaan koulutusten suunnittelussa, toteuttamisessa ja kehittämisessä.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

17. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen on tarpeen varmistaa, että niillä on toimivat sisäiset rakenteet ja prosessit työelämän nopeissa muutostilanteissa toimimiseksi eri yhteistyökumppanien kanssa.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

18. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen on tarpeen luoda alueellisia ja toimialakohtaisia toimintamalleja opetushenkilöstön riittävyyden turvaamiseksi työelämän nopeissa muutostilanteissa.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

19. Ruotsinkielisten ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen kykyyn toimia äkillisissä rakennemuutostilanteissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

20. Korkeakoulujen tulisi kehittää sekä tutkintokoulutusten että erikoistumiskoulutusten suunnittelua, toteutustapoja ja pedagogiikkaa siten, että ne mahdollistavat koulutusten osien tarjoamisen joustavasti työelämän nopeissa muutostilanteissa.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

ELY-keskuksille, TE-toimistoille ja maakuntaliitoille suunnatut kehittämissuosituksset

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

21. TE-toimistojen tulisi kehittää ammatillisen koulutuksen järjestäjille ja korkeakouluille suunnattua tiedontuotantoa ja tiedottamista alueiden työikäisen väestön koulutustarpeista työelämän nopeissa muutostilanteissa ja äkillisissä rakennemuutostilanteissa.

22. ELY-keskusten ja maakuntaliittojen tulisi kehittää alueellista ennakoitiedon tuottamista yhteistyössä ammatillisen koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen, työnantajien ja muiden sidosryhmien kanssa siten, että ennakoitietö palvelee nykyistä paremmin työikäiselle aikuisväestölle suunnattujen koulutuspalveluiden suunnittelua ja toteutusta äkillisissä rakennemuutostilanteissa.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Näkökulmia arvioinnin johtopäätöksistä ja kehittämissuosituksista

Irma Hirsjärvi, Tapio Huttula ja Päivi
Myllykangas

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Yksittäisen ihmisen paikka nopean rakennemuutoksen koulutustarjonnassa

Irma Hirsjärvi
arviointiryhmän jäsen

hallituksen puheenjohtaja, Työttömien
keskusjärjestö ry

Työttömien opiskelumahdollisuudet

Työttömiä työnhakijoita 1/2022 yli 273 700 (TEM)

Työtön voi opiskella:

- **opintotuella**
- **oppisopimuksella työsuhteessa**
- **työttömyysetuudella työvoimakoulutuksessa**
- **tietyn ehdoin itsenäisesti työttömyysetuudella.**

Nostoja johtopäätöksistä ja kehittämissuosituksista

- Arvioinnissa tuli esille, että henkilökohtaiset syyt, työllistyminen ja opintojen aikaisen toimeentulon vaikeudet ovat keskeisiä syitä opintojen keskeytymiselle työikäisen väestön keskuudessa.
- **Työnhakijoiden aktivointiaste työllisyyspalveluissa 7/2022 n. 23 prosenttia, pitkäaikaistyöttömien aktivointiaste keskimäärin n 7 %.**
- **Keskeinen viesti työttömiltä työnhakijoilta Työttömien Keskusjärjestön suuntaan:**

"Jouduin keskeyttämään opintoni/en voinut ottaa vastaan opiskelupaikkaa koska viranomaispäätös esti/aiheutti taloudellisen riskin/vei toimeentulon".

Nostoja johtopäätöksistä ja kehittämissuosituksista

- Arvioinnissa tuli esille, että työikäiselle väestölle suunnattujen koulutusten keskeisiä hakijaryhmiä ovat henkilöt, joilla on jo taustallaan tutkintokoulutusta ammatillisessa koulutuksessa tai tutkintokoulutuksessa.
- **Vastavalmistuneet ja työssäkäyvät työllistyvät parhaiten.**
- **Ulkomaalaistaustaiset vastavalmistuneet työllistyvät huomattavasti heikommin kuin suomalaiset.**

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Työnantajat arvioinnin johtopäätöksissä ja kehittämissuosituksissa

Tapio Huttula
arviointiryhmän jäsen
vanhempi neuvonantaja, Suomen
itsenäisyyden juhlarahasto Sitra

”Vapaapalokuntatoimintaa vai runkonopeuden kasvattamista?”

- Koulutusjärjestelmän kyky vastata negatiivisiin äkillisiin rakennemuutoksiin on melko hyvä – positiivisissa rakennemuutoksissa tarvitaan uusien toimintamallien ja ennakoinnin kehittämistä
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjiin ja korkeakouluihin kohdistuu ajoittain epärealistisia odotuksia työelämän nopeissa muutostilanteissa
- Työelämän nopeissa muutostilanteissa hyödynnetään usein olemassa olevaa koulutustarjontaa
- Työnantajien tarpeisiin vastaamista pitää edistää esimerkiksi kohdennettujen osaamiskokonaisuuksien ja monipuolisemman yhteistyön kehittämisellä – kehittämiskohteena on erityisesti yhteistyön lisääminen työnantajien kanssa työikäisen väestön koulutusten toteuttamisessa.

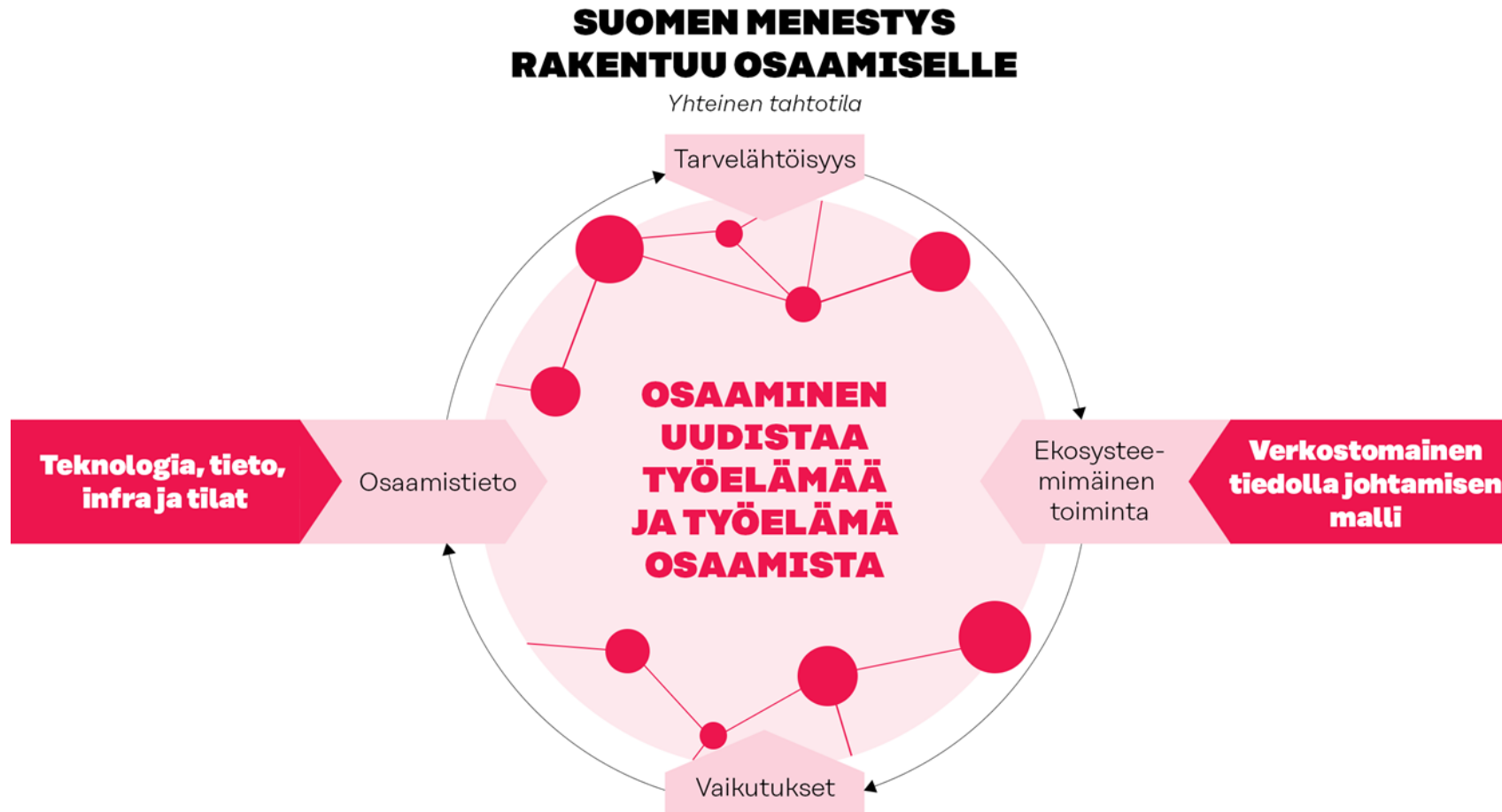
”Arvokas tapahtuu yksilöiden ja yhteisöjen välillä”

- 4. Tiedolla johtamista tulee kehittää erityisesti hankerahoituksen ohjauksessa siten, että **alueilla voidaan** kohdentaa rahoitusta **alueen tarpeisiin** nopeissa muutostilanteissa. Rahoituskriteerien tulee mahdollistaa alueellisten tarpeiden huomiointi.
- 7. Positiivisiin äkillisiin rakennemuutoksiin on kehitettävä **omia alueellisia toimintamalleja** yhteistyössä Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen, muiden ministeriöiden, koulutusorganisaatioiden, kuntien, kuntien elinkeinotoimijoiden, ELY-keskusten, TE-toimistojen, maakuntaliittojen, **työnantajien**, Business Finlandin ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Jatkuvaan oppimiseen liittyvää tiedolla johtamisen prosessia on tarpeen kehittää.
- 14. Korkeakoulujen ja **työnantajien välistä** vuorovaikutusta on tarpeen vahvistaa työikäiselle väestölle suunnattujen koulutuspalvelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

”Arvokas tapahtuu yksilöiden ja yhteisöjen välillä”

- 15. Koulutusorganisaatioiden on tärkeää vahvistaa rooliaan **työelämän kehittäjinä** äkillisissä rakennemuutostilanteissa. Yhteistyötä eri koulutusasteiden välillä on tarpeen lisätä ja laajentaa.
- 17. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen on tarpeen varmistaa, että niillä on **toimivat sisäiset rakenteet** ja prosessit työelämän nopeissa muutostilanteissa toimimiseksi **eri yhteistyökumppanien** kanssa.
- 22. ELY-keskusten ja maakuntaliittojen tulisi kehittää **alueellista ennakoititiedon** tuottamista yhteistyössä ammatillisen koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen, **työnantajien** ja muiden sidosryhmien kanssa siten, että ennakoititieto palvelee nykyistä paremmin työikäiselle aikuisväestölle suunnattujen koulutuspalveluiden suunnittelua ja toteutusta äkillisissä rakennemuutostilanteissa.

Uusi osaamisjärjestelmä ja sen toiminta – Sitran malli

ELINIKÄISESTÄ OPPIMISESTÄ KILPAILUKYKYÄ JA HYVINVOINTIA

Vaikuttavuusmittarit yhdistävät ihmisten hyvinvointiin (mukaan lukien osaaminen, työllisyys, toimeentulo), yrityksen kasvuun ja menestykseen, alueiden elinvoimaan sekä Suomen menestykseen liittyvät mittarit

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Alueellinen yhteistyö arvioinnin johtopäätöksissä ja suosituksissa

Päivi Myllykangas
KTT, Senior Partner, Trimmi-Inspire Oy
Arviointiryhmän jäsen

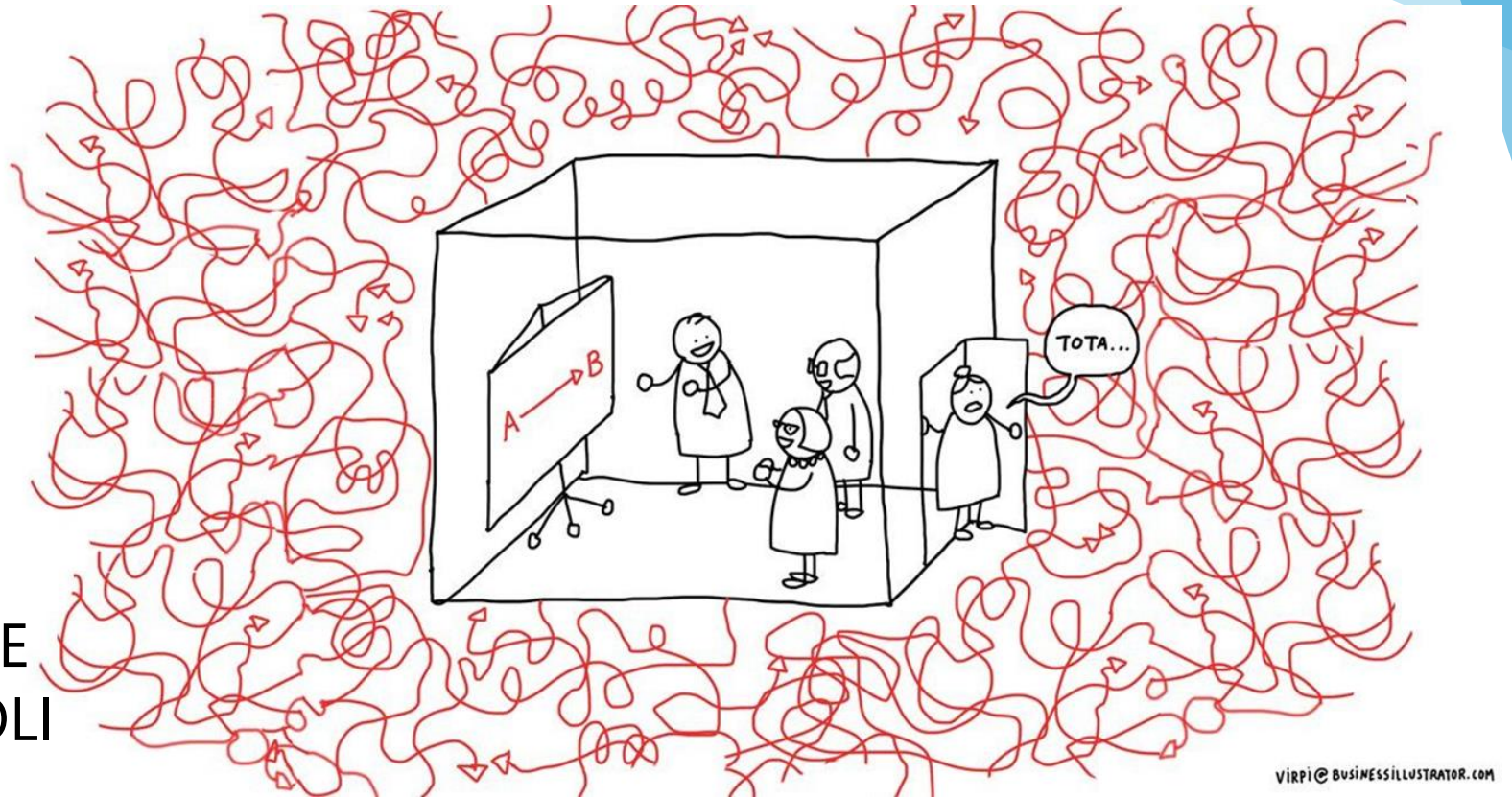
Nostoja johtopäätöksistä ja kehittämissuosituksista

- **Johtopäätös:** Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen kyky toimia äkillisissä rakennemuutostilanteissa on hyvä – koko koulutusjärjestelmän haasteina **yhteistyömallit, ennakointi** ja rahoitus
 - Kehittämissuositus: ELY-keskusten ja maakuntaliittojen tulisi kehittää alueellista ennakoitiedon tuottamista **yhteistyössä** ammatillisen koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen, työnantajien ja muiden **sidosryhmien kanssa** siten, että ennakoititieto palvelee nykyistä paremmin työikäiselle aikuisväestölle suunnattujen koulutuspalveluiden suunnittelua ja toteutusta äkillisissä rakennemuutostilanteissa.
- **Johtopäätös:** Koulutusjärjestelmän kyky vastata negatiivisiin äkillisiin rakennemuutoksiin on melko hyvä – positiivisissa rakennemuutoksissa tarvitaan uusien toimintamallien ja ennakoinnin kehittämistä
 - Kehittämissuositus: **Positiivisiin äkillisiin rakennemuutoksiin on kehitettävä omia alueellisia toimintamalleja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa**

Miksi yhteistyömallit eivät toimi tai ovat haasteellisia?

Riittävätkö nykyiset toimintatapamme taklaamaan yhteiskunnallisia muutoksia äkillisessä rakennemuutoksessa?

- KESKINÄISRIIPPUVUUS
- VUOROVAIKUTUS, SUHDE
- JULKISEN TOIMIJAN ROOLI

VIRPI@BUSINESSILLUSTRATOR.COM

Maailma muuttuu nopeasti, uusia mahdollisuuksia avautuu jatkuvasti—

Mitä yhteistyömalleilta ainakin edellytetään?

- **HANKKEET - EKOSYSTEEMIT**
- **ENNAKOINTI - ANTISIPAATIO**
- **TIEDOLLAJOHTAMINEN - YHTEISEN YMMÄRRYKSEN LUOMINEN**

Julkisen ja yksityisen sektorin vahva kumppanuus edellyttää luottamusta ja uusia kyvykkyyksiä

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Keskustelu
Miten jatkuvan oppimisen
järjestelmää pitäisi kehittää äkillisiin
rakennemuutoksiin vastaamiseksi?

Keskustelijat

- **Veli-Matti Lamppu, toimitusjohtaja, AMKE ry**
- **Ida Mielityinen, toiminnanjohtaja, Arene ry**
- **Tapio Määttä, akateeminen rehtori, Itä-Suomen yliopisto/UNIFI ry**
- **Krista Paavola, erityisasiantuntija, Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus**
- **Marja Vartiainen, koulutusasioiden asiantuntija, Suomen Yrittäjät**